

Bruggen naar een eiland
Revue #1: de vernissage uit Revue van het ontembare leven van
MartHa!tentatief

13 Mei
2010

(c) Stef Stessel

Het Antwerpse collectief MartHa!tentatief wil theater maken in, met en vanuit de stad. Het project *Revue van het ontembare leven* neemt dat uitgangspunt heel letterlijk. Met 'anderhalf jaar lang berichten, feestavonden en acht toneelstukken over het leven in de stad aan het begin van de 21ste eeuw' wil het bruggen slaan tussen de inwoners van de stad, die het (te) gewend zijn geraakt om elk op hun eigen eiland te leven. *Revue #1: de vernissage* is de eerste voorstelling uit de rij.

Bij het binnenkomen krijgt elke bezoeker een koptelefoon op, waardoor een stem (Caroline Rochlitz) hem of haar uitnodigt om de tentoonstelling te bezoeken. *De vernissage* is dan ook allerminst

een misleidende titel. In de grote rechthoekige ruimte staan verrolbare panelen, waar tekeningen, schilderijen en foto's tegen hangen. Her en der zijn bewegende beelden te zien over het De Coninckplein en de mensen die er rondhangen: straatbewoners, (ex-)drugs- en alcoholverslaafden, personen die niet goed weten waar naartoe en hun leven dus maar een tijdje op het plein parkeren. Drie maanden hebben de 'mensen van het plein' allerhande workshops gevolgd en kunstwerken gemaakt. Ze staan zelf bij hun tentoonstelling om de bezoekers wegwijs te maken. Het ene werk spreekt meer aan dan het andere, maar het beeld dat het meest blijft, is de wijde glimlach van één van de gelegenheidskunstenaars. Hij is al wat ouder en is het grootste deel van zijn tanden kwijt. Hij staat in een hoek van de zaal, vlakbij de trap naar boven. Van daaruit knikt hij elke voorbijganger minstens één keer enthousiast toe. Hij glundert. Het is niet de laatste glimp van oprechte trots en vreugde die we die avond opmerken.

De vernissage is een samenwerking tussen het Activeringsteam van FREE CLINIC, 'T VLOT Straatpastoraat en het MartHa!tentatief. Bart Van Nuffelen en co deden interviews met de mensen van het plein, maar ook met hulpverleners, omwonenden en politiemensen. Uit al die verhalen distilleerde Van Nuffelen een nieuw geheel. Wanneer iedereen de tentoonstelling uitgebreid heeft kunnen bekijken, van drank en hapjes is voorzien en de bijhorende speech heeft aangehoord, komt de avond pas goed op gang, en vertelt een nieuwe stem (Gert Jochems) ons dat verhaal.

De pleinbewoners krijgen een prominente rol in de uitvoering, waardoor er voor één keer niet langs hen, maar recht naar hen wordt gekeken. Ze rollen de panelen van de expositie door de ruimte en bakenen op die manier de speelvloer af. In het midden tekent iemand in ruwe krijtlijnen de contouren van het De Coninckplein, de Permeke-bibliotheek, de andere gebouwen, de tram. Naarmate er meer mensen in het verhaal opduiken, komen er meer en meer kruisjes op de vloer te staan. Grote pijlen geven aan hoe ze zich over het plein bewegen en in welke verhoudingen ze tot elkaar staan. Het is een eenvoudige, maar visueel sterke ingreep, die het plein onmiddellijk in de ruimte binnenbrengt. Extra ondersteund door beeld, geluidsopnames en pleinbewoners die live hun eigen of elkaars geschiedenissen illustreren, komt het plein helemaal tot leven. Zo heb je de vrouw met de witte jas, die vaak stilstaat, midden op het plein, en tevreden rond zich kijkt. Je hebt Sarah, die vanuit de hitte van Kinshasa terechtkomt in de sneeuw op het plein en gaat wonen in het appartementsblok waar eigenlijk niemand graag wil wonen, omdat het er stikt van de verdachte individuen en de kakkerlakken. Of Antonio uit Guinea Bissau, die doffe ogen heeft, omdat hij al twee nachten niet heeft kunnen slapen van de kou.

Een van de eigenschappen van theater zou zijn dat het kortstondig een gemeenschap vormt van toeschouwers die allemaal hetzelfde meemaken op hetzelfde moment, in dezelfde zaal. Bij veel klassieke voorstellingen nemen we die gemeenschappelijke ervaring en het unieke samengevoel dat eruit zou moeten voortvloeien, graag met een aantal korrels zout. *De vernissage* speelt wel op dat aspect in en trekt het door naar elke aanwezige, toeschouwer of deelnemer. De bruggen tussen het eiland van het De Coninckplein en de kleine eilandjes van de toeschouwers zullen wellicht en helaas geen blijvende bouwwerken blijken. Maar toch. De voorstelling biedt iets dat verder reikt dan de muren van de zaal. De echtheid van daarbuiten sluipt naar binnen en die is het die als het goed is achteraf weer mee naar buiten gaat, in de hoofden van de aanwezigen. De verhalen van het plein blijven hangen. Ze ontroeren zonder op sentiment te mikken, maar bovenal doen ze ons stilstaan bij wat er allemaal naast ons leeft in de stad en waar we doorgaans gewoon voorbij lopen. Dat kleine stukje stad wordt voor eens en voor altijd een tikje anders. Het valt te hopen dat dat ook zo is voor de mensen

van het plein die aan het project hebben meegewerkt, zodat de glimlach niet uitdooft bij het einde van de eerste *Revue*.

Bij het verlaten van het pand raken we nog even aan de praat met een scepticus. 'Wat we er eigenlijk van vonden', wil hij weten. 'Van hun project.' Wanneer we er ons positief over uitlaten, besluit hij: 'Allez, dan zal ik er misschien toch in moeten gaan geloven.' Misschien zal hier en daar een krakkemikkig brugje blijven? Als dat een functie van theater is, hoe kleinschalig ook, dan kunnen we inderdaad niet anders dan erin geloven. Dan hebben we voor een uitzonderlijke keer écht samen iets meegemaakt en was er – al was het maar heel even – een groter eiland waarop veel mensen samen verbleven. In de hele discussie over al dan niet maatschappelijk relevant theater en soms nauwelijks merkbare sociaal-politieke lagen in voorts bijna louter esthetisch-artistiek werk, die vooral in hedendaagse programmabrochures tot uiting lijken te komen, kan een voorstelling als *De vernissage* tellen. Ze doet uitkijken naar de volgende *Revues*. De tweede wordt *De bus* van Bad van Marie, een gezelschap waar MarHa!tentatief zich nauw verwant mee voelt (22 mei, Rataplan Antwerpen). De *Revue #3: de Groenstraat*, gaat in première op 4 juni en belicht een school die volgens Johan Petit van MarHa!tentatief exemplarisch is voor de veranderende wereld van vandaag. Na *De vernissage* zijn de verwachtingen alvast hoog gespannen.

Info: www.marthatentatief.be